

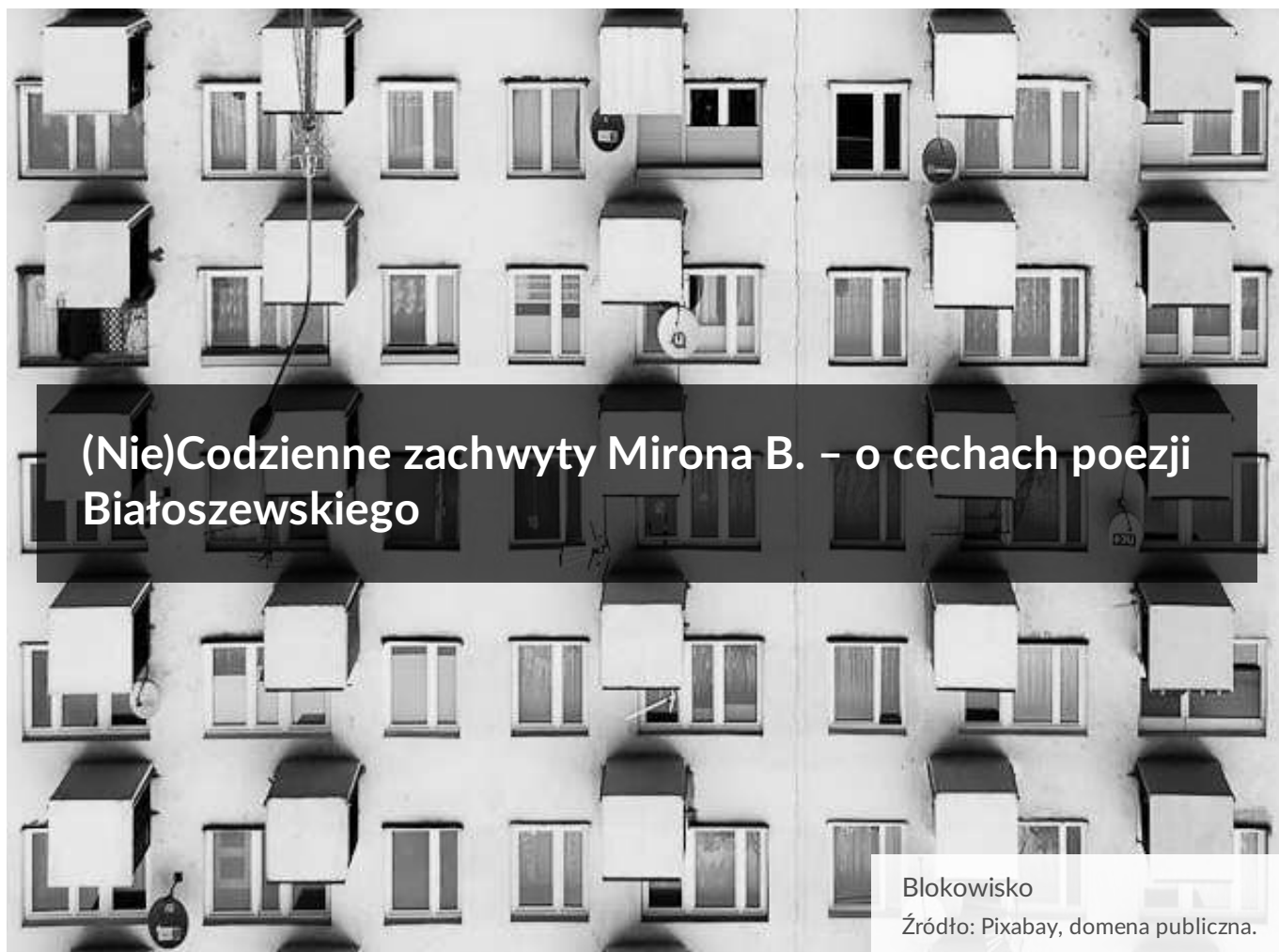
(Nie)Codzienne zachwyty Mirona B. – o cechach poezji Białoszewskiego

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Film edukacyjny](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Miron Białoszewski, *Chamowo*, [w:] *Utwory zebrane*, t. 9, Warszawa 2009, s. 47.
- Źródło: Włodzimierz Sokorski, , [w:] *Wokół zjazdu szczecińskiego 1949*, red. P. Knap, Szczecin 2016, s. 23.
- Źródło: Stefan Żółkiewski, *Wokół zjazdu szczecińskiego 1949*, red. P. Knap, Szczecin 2016, s. 23.
- Źródło: Miron Białoszewski, *Jak to powiedzieć...*, [w:] *Wiersze*, Warszawa 1976, s. 12.
- Źródło: Miron Białoszewski, *Szare eminencje zachwyty*, [w:] *Obroty rzeczy. Rachunek zachciankowy. Mylne wzruszenia. Było i było*, t. 1, Warszawa 2016, s. 55.

- Źródło: Miron Białoszewski, *Mironczarnia*, [w:] *Antologia poezji polskiej*, wybór J. Grzybowski, Katowice 2006, s. 780.
- Źródło: Miron Białoszewski, *Ja stróż, latarnik*, [w:] *Poezje*, Warszawa 1976, s. 33.
- Źródło: Stanisław Barańczak, *Każdy z nas ma schronienie*, [w:] *Tryptyk z betonu, zmęczenia i śniegu*, Kraków 1980, s. 16.
- Źródło: Jarosław Trybuś, *Przewodnik po warszawskich blokowiskach*, Warszawa 2018, s. 5.
- Źródło: Monika Happach, *Stolica z betonu, czyli krótka historia warszawskich blokowisk*, [w:] Jarosław Trybuś, *Przewodnik po warszawskich blokowiskach*, Warszawa 2018, s. 7.

(Nie)Codzienne zachwyty Mirona B. – o cechach poezji Białoszewskiego

Błokowisko

Źródło: Pixabay, domena publiczna.

((Włodzimierz Sokorski

Nie istnieje neutralna postawa pisarza.

Źródło: Włodzimierz Sokorski, [w:] *Wokół zjazdu szczecińskiego 1949*, red. P. Knap, Szczecin 2016, s. 23.

((Stefan Żółkiewski

Wokół zjazdu szczecińskiego 1949

Wartość dzieła literackiego sprawdza się odpowiedzią na pytanie, co działo dla budowy socjalizmu w Polsce.

Źródło: Stefan Żółkiewski, *Wokół zjazdu szczecińskiego 1949*, red. P. Knap, Szczecin 2016, s. 23.

W ponurej rzeczywistości komunistycznej Polski marzenia artystów o swobodzie twórczej bardzo szybko okazały się żartem nie tyle mało zabawnym, co wręcz niebezpiecznym. Ci, którzy pragnęli, aby ich książki były wydawane, musieli podporządkować się żądaniom władz, które chciały mieć w literatach przede wszystkim wsparcie w budowaniu nowego ładu społecznego. Tematy były odgórnie narzucane, dlatego poeci w swoich wierszach opisywali, dlaczego polskie ziemniaki zaatakowała stonka, wyrażali głęboki żal po śmierci Józefa Stalina, chwalili szybkość budowy nowych osiedli mieszkaniowych. Oryginalności, skłonności do artystycznych eksperymentów, które kojarzą się nam często z poezją, nie traktowano wówczas poważnie. Wszelką niesubordynację artystów władze karały surowo –

zakazem wydawania utworów, a w skrajnych przypadkach nawet całkowitym wykluczeniem z życia kulturalnego kraju. Obowiązywała jedna bezwzględna zasada: albo jesteś z nami, albo przeciwko nam. Wszechobecne propaganda i cenzura, bieda i szarzyzna komunistycznego państwa stały się doświadczeniem większości Polaków. A w tym wszystkim on – Miron Białoszewski. Oryginał, poeta osobny, trochę abnegat żyjący w niedostatku, niestrudzony komentator rzeczywistości. Artysta hołdujący zasadzie, że słowa mają się dziwić same sobie. Kim i jaki był Miron Białoszewski?

Twoje cele

- Określisz, które elementy życiorysu Mirona Białoszewskiego miały największy wpływ na jego twórczość.
- Rozpoznasz cechy charakterystyczne poezji lingwistycznej.
- Poddasz analizie i interpretacji wybrane utwory Mirona Białoszewskiego.

Przeczytaj

Tablica umieszczona na domu, w którym Miron Białoszewski mieszkał w latach 1958 – 1975.

Źródło: domena publiczna.

Miron Białoszewski urodził się w 1922 roku. W czasie okupacji hitlerowskiej studiował polonistykę na tajnym Uniwersytecie Warszawskim. Udzielał się w konspiracyjnych teatrach. Przeżycia z okresu powstania warszawskiego (1944) spisał dopiero w 1970 roku. Twierdził, że przez ponad 20 lat poszukiwał właściwego języka, aby móc oddać to doświadczenie w *Pamiętniku z powstania warszawskiego*. W latach powojennych Białoszewski pracował na poczcie, próbował pracy dziennikarskiej, pisał wiersze dla dzieci. Świadomie izolował się od rzeczywistości politycznej komunistycznej Polski, utrzymywał regularny kontakt jedynie z niewielką grupą przyjaciół. To właśnie z nimi stworzył eksperymentalny, zabawowy i towarzyski zespół teatralny.

Spektakle wystawiano w mieszkaniu przyjaciela Białoszewskiego przy ulicy Tarczyńskiej – stąd nazwa Teatr na Tarczyńskiej. Ulica szybko stała się ważnym adresem na kulturalnej mapie ówczesnej Warszawy. Bywali tu między innymi: poeta Julian Przyboś, krytyk teatralny i wybitny znawca twórczości Szekspira – Jan Kott czy ówczesny minister kultury Włodzimierz Sokorski.

Teatr na Tarczyńskiej funkcjonował poza oficjalną reżimową kulturą, młodzi artyści przeciwstawiali się obowiązującej wówczas propagandzie. Parodiowali socrealistyczne dramaty, reinterpretowali klasyczne teksty (m.in. *Dziady* Adama Mickiewicza). W jednym z przedstawień aktorami zostały palce Mirona Białoszewskiego w czarnych rękawiczkach z uciętymi końcami. Filozoficzne rozważania poszczególnych postaci były często przerywane przez inwazję przedmiotów codziennego użytku – stolnice, grzebień, sitka,

trzepaczki przejmowały władzę nad człowiekiem i światem. Zamiłowanie do groteski i absurdu, igranie z literackimi konwencjami stały się znakiem rozpoznawczym Białoszewskiego.

Poetycki debiut Mirona Białoszewskiego przypada na rok 1956, kiedy ukazał się zbiór jego wierszy zatytułowany *Obroty rzeczy*. Dla krytyków literackich była to zapowiedź dużej artystycznej indywidualności. W kolejnych latach wydane zostały m.in.: *Rachunek zaściankowy* (1959), *Mylne wzruszenia* (1961), *Donosy rzeczywistości* (1973), *Obmapytanie Europy. Aameryka* (1988).

Artysta zmarł w 1983 roku. W historii polskiej literatury zapisał się jako twórca takiego języka literackiego, który – zarówno w poezji, jak i w prozie – ostentacyjnie odrzuca wyznaczniki literackości na rzecz mowy potocznej, często ułomnej, ale oddającej prawdę o świecie i człowieku.

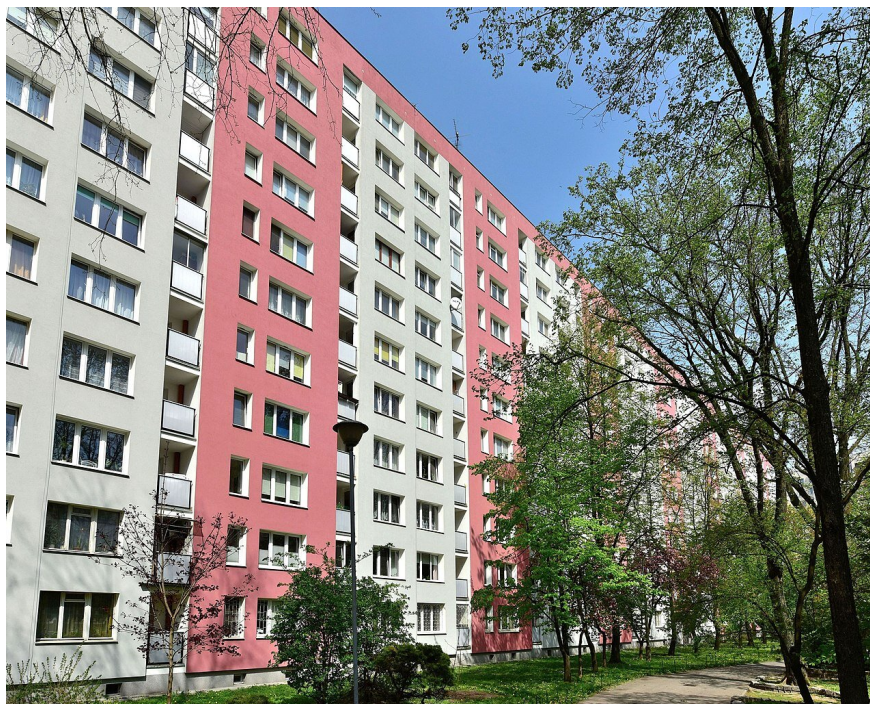
Miron – bard warszawskiego blokowiska

((Miron Białoszewski

Jak to powiedzieć...

Jak to powiedzieć
między tymi blokami
między kwaczącymi dziećmi, wronami
i się zwleczeniami
parę osób
mały czas
tu dech
tu strach
tu cho cho cha
i tyle

Źródło: Miron Białoszewski, *Jak to powiedzieć...*, [w:] *Wiersze*, Warszawa 1976, s. 12.

Blok przy ulicy Lizbońskiej 2 w Warszawie.

Źródło: domena publiczna.

Miron Białoszewski całe życie związał z Warszawą, która pojawia się także w jego utworach. Przeprowadzał się kilkakrotnie, ostatnim adresem poety był [mrówkowiec](#) przy ulicy Lizbońskiej 2, znajdującej się na obrzeżach Saskiej Kępy. Białoszewski zamieszkał na 9. piętrze, skąd obserwował życie blokowiska i swoich sąsiadów. Cierpiąc na bezsenność lubił siadywać po zmroku na osiedlowej ławeczce, przysłuchiwać się [kakofonii](#) dźwięków, obserwować grę świateł i ludzkich aktywności. Stosunek pisarza do betonowych molochów był ambiwalentny. Z jednej strony Białoszewski traktował Lizbońską jako wygnanie ze Śródmieścia. Drażniły go anonimowość, szarzyzna, mikroskopijne pomieszczenia w mieszkaniach – jedzenie trzymał w skrzynce na listy, w kuchni zaaranżował kapliczkę, uważając, że nie nadaje się do gotowania. Z drugiej strony – odkrył swoiste [genius loci](#) tego miejsca. Doceniał uniwersalny charakter blokowego bytowania, zachwycał się niespożytą energią mieszkańców. Swoje obserwacje regularnie zapisywał w dzienniku zatytułowanym – *Chamowo* (2009).

☹ Miron Białoszewski

Chamowo

Z moich nowych okien przestrzeni między blokami w głąb Chamowa wydaje się wąska, syntetyczna, jakby między dwoma parawanami. A zejść – chcieć do któregoś bloku zejść, dojść – ani nie tak łatwo, ani pusto, ani spodziewanie, przeinaczone układy, rozciągłości, prażenia, faktury od ziemi, nie od nieba.

Źródło: Miron Białoszewski, *Chamowo*, [w:] *Utwory zebrane*, t. 9, Warszawa 2009, s. 47.

Tytuł utworu pochodzi od ironicznego określenia, którego **autochtoni** z Saskiej Kępy używali w stosunku do mieszkańców budowanych tam, nowych bloków.

Słownik

autochton

(gr. *autós* – sam, *chthōn* – ziemia) – człowiek pochodzący z danego miejsca, będący jego rdzennym mieszkańcem; tubylec

mrówkowiec

potoczna nazwa budynków wielokondygnacyjnych; mianem tym określano pierwotnie 11-piętrowy blok powstający w latach 1965-1967 we Wrocławiu, na ulicy Drukarskiej – największy wówczas budynek mieszkalny w Polsce

kakofonia

(gr. *kakophōnia* – złe brzmienie) – nieprzyjemnie brzmiąca mieszanina dźwięków

genius loci

(łac.) – duch opiekuńczy danego miejsca; wedle mitologii rzymskiej duch bądź siła sprawiające, że dane miejsce jest jedyne w swoim rodzaju

Film edukacyjny

Polecenie 1

Po zapoznaniu się z filmem wynotuj cechy charakterystyczne twórczości poetyckiej Mirona Białoszewskiego.

Polecenie 2

Na podstawie wykładu doktora Skurtysa wyjaśnij, co to znaczy, że Białoszewski jest „poetą codzienności”.

Wystąpił błąd

Nagranie filmowe dotyczy cech poezji Mirona Białoszewskiego.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Tekst źródłowy do ćwiczeń

((Miron Białoszewski

Szare eminencje zachwytu

Jakże się cieszę,

że jesteś niebem i kalejdoskopem,
że masz tyle sztucznych gwiazd,
że tak świecisz w monstrancji jasności,

gdy podnieść twoje wydrążone
pół – globu
dokoła oczu,
pod powietrze.

Jakżeś nieprzecedzona w bogactwie,
Łyżko durszlakowa!

Piec też jest piękny:
ma kafle i szpary,
może być siwy,

srebrny,
szary – aż senny...

a szczególnie kiedy
tasuje błyski
albo gdy zachodzi
i całym rytmem swych niedokładności
w dzwonach palonych

polanych biało

wpływa w żywioły obleczeń monumentalnych.

Źródło: Miron Białoszewski, *Szare eminencje zachwytu*, [w:] *Obroty rzeczy. Rachunek zachciankowy. Mylne wzruszenia. Było i było*, t. 1, Warszawa 2016, s. 55.

Ćwiczenie 1

Przeczytaj wiersz Mirona Białoszewskiego *Szare eminencje zachwytu* i zaznacz w nim kolorem czerwonym – anaforę, kolorem zielonym – epitety odnoszące się do pieca, kolorem niebieskim – metafory odnoszące się do łyżki cedzakowej.

niebieski

czerwony

zielony

Jakże się cieszę,
że jesteś niebem i kalejdoskopem,
że masz tyle sztucznych gwiazd,
że tak świecisz w monstrancji jasności,
gdy podnieść twoje wydrążone
pół – globu
dokoła oczu,
pod powietrze.
Jakżeś nieprzeciedzona w bogactwie,
łyżko durszlakowa!
Piec też jest piękny:
ma kafle i szpary,
może być siwy,
srebrny,
szary – aż senny ...
a szczególnie kiedy
tasuje błyski
albo gdy zachodzi
i całym rytmem swych niedokładności
w dzwonach palonych
polanych biało
wpływa w żywioły
obleczeń monumentalnych.

Ćwiczenie 2

Zaznacz poprawną odpowiedź. Frazeologizm szara eminencja oznacza zwyczajowo:

- osobę, która nie jest brana pod uwagę.
- osobę bardzo aktywną, nadającą bieg wydarzeniom.
- osobę kierującą czymś z ukrycia.
- osobę, która jest bierna, nie chce podjąć żadnej aktywności.

Ćwiczenie 3

Odpowiedz na pytanie, jak nagromadzenie środków stylistycznych w wierszu *Szare eminencje zachwytu* wpływa na jego odbiór? Uzasadnij, wykorzystując cytaty.

Jest to utrudnienie, ponieważ

Nagromadzenie środków poetyckich wpływa pozytywnie na odbiór wiersza, ponieważ

Ćwiczenie 4

W tabeli umieszczono cechy gatunkowe ody. Zdecyduj, które z nich dostrzegasz w *Szarych eminencjach zachwytu* Mirona Białoszewskiego.

Cecha gatunkowa ody	Obecność w wierszu Białoszewskiego - TAK	Obecność w wierszu Białoszewskiego - NIE
utwór wierszowany, najczęściej stroficzny	☐	☐
utwór o charakterze pochwalno - panegirycznym lub dziękczynnym	☐	☐
utwór utrzymany w uroczystym stylu	☐	☐
utwór opiewający wybitną postać, wydarzenie, uroczystość, instytucję bądź wzniosłą ideę	☐	☐

Ćwiczenie 5

Miron Białoszewski potrafił bawić się językiem, eksperymentował ze słowami. Przyjrzyj się poniższej ilustracji, na której znajduje się tablica umieszczona przez władze Warszawy. Które słowo znajdujące się na niej jest swoistym hołdem złożonym Białoszewskiemu? Wyjaśnij pochodzenie tego wyrazu.

Słowo:	<input type="text"/>
Pochodzi od wyrazu:	<input type="text"/>
Poprawna forma:	<input type="text"/>

Tablica MSI na bocznej ścianie budynku przy placu Dąbrowskiego 7 w Warszawie

Źródło: domena publiczna.

Ćwiczenie 6

Zapoznaj się z wierszem Mirona Białoszewskiego *Mironczarnia*, a następnie uzupełnij luki w poniższych zdaniach.

« Miron Białoszewski *Mironczarnia*

męczy się człowiek Miron męczy
znów jest zeń słów niepotraf
niepewny cozrobień
yeń

Źródło: Miron Białoszewski, *Mironczarnia*, [w:] *Antologia poezji polskiej*, wybór J. Grzybowski, Katowice 2006, s. 780.

Wiersz *Mironczarnia* to typowy przykład poezji .

Środki poetyckie, które dominują w wierszu, to .

Podmiot liryczny w wierszu *Mironczarnia* można utożsamić z , o czym świadczą takie wyrazy jak .

Tematem wiersza jest .

Ćwiczenie 7

Zaznacz funkcje słowa kończącego wiersz *Mironczarnia*:

ma kojarzyć się z jękiem.

stanowi część poprzedniego wyrazu

pozwala poecie zbudować rym

może świadczyć o fragmentaryczności poezji, ograniczeniach języka

Ćwiczenie 8

Oceń prawdziwość poniższych informacji dotyczących życia i twórczości Mirona Białoszewskiego. Zaznacz w tabeli P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F - jeśli jest fałszywe.

	Prawda	Fałsz
Przed debiutem poetyckim Miron Białoszewski zajmował się twórczością teatralną.	P ☐	F ☐
Chamowo to oficjalna nazwa nowego osiedla Mirona Białoszewskiego, które zostało wybudowane na obrzeżach Saskiej Kępy.	P ☐	F ☐
Swoje doświadczenia związane z powstaniem warszawskim Białoszewski spisał po 26 latach.	P ☐	F ☐
Białoszewski zapisał się w historii literatury polskiej jako artysta, który wykreował oryginalny styl, przekraczał granice języka.	P ☐	F ☐

Przeczytaj wiersz Mirona Białoszewskiego *Ja stróż, latarnik* oraz określ, w jakiej formie podmiot liryczny zwraca się do adresatów utworu.

((Miron Białoszewski

Ja stróż, latarnik

Ja
stróż
latarnik
nadaję z mrówkowca
Nie zabłądźcie.
Bądźcie.
Mijajcie, mijajmy się,
Ale nie omińmy.
My!
Wy! Co latacie
i jesteście popychani!

Źródło: Miron Białoszewski, *Ja stróż, latarnik*, [w:] *Poezje*, Warszawa 1976, s. 33.

Propozycja

Nakaz

Apel

Skarga

O blokowiskach pisał nie tylko Miron Białoszewski. Na podstawie poniższych tekstów uzupełnij tabelę, łącząc fragmenty tekstów z właściwymi określeniami.

Cytat	Określenie
„sofę, która jest jak zawsze bordowa”	<input type="text"/>
„człowiek staje się tylko numerem statystycznym”	<input type="text"/>
„odosobnienie (ale przy odgłosach życia za ścianą), bycie razem i zarazem osobno”	<input type="text"/>
„Akt oskarżenia jest bardzo długi: że brzydkie, że niehumanitarne”	<input type="text"/>
„jednocześnie nam biją godziny, jednakowo się kłócimy, godzimy”	<input type="text"/>

anonimowość

odindywidualizowanie

monotonia

samotność

bylejakość

Stanisław Barańczak

Każdy z nas ma schronienie

Każdy z nas ma schronienie
 Każdy z nas ma schronienie w betonie,
 oprócz tego po jednym balkonie,
 na nim skrzynkę, gdzie sadi begonie;
 odbywamy śmierci i porody,
 oglądamy prognozę pogody,
 aby żyć, mamy powody;
 jednocześnie nam biją godziny,
 jednakowo się kłócimy, godzimy,
 odpoczynek nasz jest jaki? – godziwy;
 Z okna widać w porze szarówki
 stuwatowe w innych oknach żarówki;
 a pod blokiem kredens z ciężarówkami

właśnie znosi firma transportowa
i ktoś dźwiga – ależ się zmordował –
sofę, która jest jak zawsze bordowa.

Źródło: Stanisław Barańczak, *Każdy z nas ma schronienie*, [w:] *Tryptyk z betonu, zmęczenia i śniegu*, Kraków 1980, s. 16.

((Jarosław Trybuś

Przewodnik po warszawskich blokowiskach

Akt oskarżenia jest bardzo długi: że brzydkie, że nieludzkie, że można się na nich zgubić, że niebezpieczne...

Źródło: Jarosław Trybuś, *Przewodnik po warszawskich blokowiskach*, Warszawa 2018, s. 5.

((Monika Happach

Stolica z betonu, czyli krótka historia warszawskich blokowisk

Poszczególne osiedla, nawet jeśli były projektowane jako odrębne zespoły, różniące się czasem powstania, użytymi technologiami i obowiązującymi w danej epoce normatywami, zlewają się w jedną homogeniczną magmę, w której człowiek staje się już tylko numerem statystycznym. Monotonia identyczności i brak tożsamości osiedli doprowadziły do rozpadu powiązań przestrzennych. Życie w bloku to doświadczenie zupełnie różne od mieszkania w domu czy kamienicy. [...] To jednoczesne nagromadzenie (choć przy oddzieleniu ścianami) i odosobnienie (ale przy odgłosach życia za ścianą), bycie razem i zarazem osobno, czyli dziwaczne blokowanie.

Źródło: Monika Happach, *Stolica z betonu, czyli krótka historia warszawskich blokowisk*, [w:] Jarosław Trybuś, *Przewodnik po warszawskich blokowiskach*, Warszawa 2018, s. 7.

Dla nauczyciela

Autor: Anna Grabarczyk

Przedmiot: Język polski

Temat: (Nie)Codzienne zachwyty Mirona B. – o cechach poezji Białoszewskiego

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

4) rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz środki znaczeniowe: oksymoron, peryfrazę, eufonię, hiperbolę; leksykalne, w tym frazeologizmy; składniowe: antytezę, paralelizm, wyliczenie, epiforę, elipsę; wersyfikacyjne, w tym przerzutnię; określa ich funkcje;

8) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe;

9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi; poddaje ją refleksji;

10) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; interpretuje je i wartościuje;

14) przedstawia propozycję interpretacji utworu, wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie jego propozycji interpretacyjnej;

III. Tworzenie wypowiedzi.

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

1) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;

4) zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji;

11) stosuje zasady poprawności językowej i stylistycznej w tworzeniu własnego tekstu; potrafi weryfikować własne decyzje poprawnościowe;

12) wykorzystuje wiedzę o języku w pracy redakcyjnej nad tekstem własnym, dokonuje korekty tekstu własnego, stosuje kryteria poprawności językowej.

IV. Samokształcenie.

9. wykorzystuje multimedialne źródła informacji oraz dokonuje ich krytycznej oceny;

Lektura obowiązkowa

37) wybrane wiersze następujących poetów: Stanisław Baliński, wybrane wiersze z okresu emigracyjnego, Kazimierz Wierzyński, wybrane wiersze z okresu emigracyjnego, Czesław Miłosz, w tym wybrane wiersze z tomu Ocalenie oraz Traktat moralny (fragmenty), Tadeusz Różewicz, Miron Białoszewski, Jarosław Marek Rymkiewicz, Wisława Szymborska, Zbigniew Herbert, w tym wybrane wiersze z tomów Pan Cogito oraz Raport z oblężonego miasta, Halina Poświatowska, Stanisław Barańczak, Marcin Świetlicki, Jan Polkowski, Wojciech Wencel;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Cele operacyjne. Uczeń:

- określi, które elementy życiorysu Mirona Białoszewskiego miały największy wpływ na jego twórczość;
- rozpozna cechy charakterystyczne poezji lingwistycznej;
- podda analizie i interpretacji wybrane utwory Mirona Białoszewskiego.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- ćwiczeń przedmiotowych;
- z użyciem komputera;
- dyskusja.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Hasło

Wyjaśnienie

Faza realizacyjna:

1. Uczniowie zapoznają się z wierszami M. Białoszewskiego zamieszczonymi w e-materiale. Nauczyciel prosi o wypisanie nowych wyrazów, z którymi dotąd jeszcze się nie spotkali. Chętna osoba przypomina definicję neologizmu – wyrazy, które nie wchodzą do powszechnego użycia, są jednorazowym, oryginalnym tworem wyobraźni poety, powołanym do życia w określonym celu, np. dla żartu.
2. Nauczyciel dzieli klasę na grupy, zostają wybrani liderzy zespołów, którzy po zakończonej pracy przedstawią rozwiązania. Uczniowie będą tworzyć słowniczek znaczeń wyrazów z wiersza *Szare eminencje zachwyty* oraz dokonywać analizy i interpretacji utworu (ćwiczenia z sekcji „Sprawdź się”).
Prace są omawiane na forum klasy, a wnioski zapisane do zeszytu.
3. Nauczyciel odtwarza film z wykładem dr. Skurtysa. Uczniowie w parach notują cechy charakterystyczne twórczości poetyckiej Mirona Białoszewskiego. Następnie wyjaśniają, co to znaczy, że Białoszewski jest „poetą codzienności”.

Faza podsumowująca:

1. W rozmowie podsumowującej nauczyciel zadaje pytania:
 - Na czym polega oryginalność poezji Mirona Białoszewskiego?
 - Czym jest poezja lingwistyczna?
 - Czy wiersze Mirona Białoszewskiego są łatwe czy trudne do zrozumienia?Uczniowie odpowiadają swobodnie, odnosząc się do tekstów poznanych w trakcie lekcji.

Praca domowa:

1. Ćwiczenie 10 z e-materiału: O blokowiskach pisał nie tylko Miron Białoszewski. Na podstawie tekstów z e-materiału uzupełnij tabelę, łącząc fragmenty z właściwymi określeniami.

Materiały pomocnicze:

- Miron Białoszewski, *Finezje literackie*, 2/5, O zabawach językowych u Białoszewskiego, Niniateka.
- Tomasz Kunz, „*Ja: pole do przepisu*”. *Miron Białoszewski, czyli literatura jako forma istnienia*, Teksty Drugie 2006/5.

Wskazówki metodyczne

- Nauczyciel może wykorzystać medium w sekcji „Film edukacyjny” do podsumowania lekcji.